

Okul Çevre İlişkisi ve Veli Toplantılarında Karşılaşılan Engeller

School Environment Relationship and Obstacles Parent Meetings

ÖZET

Bu çalışma ile okulun şekillenmesinden en önemli unsur olan çevre yani ailelerin okul üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Okula veli katılım şekilleri genellikle veli toplantıları ve okul aile birlikleri vasıtası ile olmaktadır. Velilerin okula olan ilişkileri, okulun şekillenmesinde ve sağlıklı bir okul ortamı oluşmasında en önemli unsurlardan biridir. Ailelerin çeşitli nedenlerle okul çevre ilişkisinin öneminden habersiz olmaları, okul aile birliği ve veli toplantılarının olmaması, konuyla ilgili özellikle bu pandemi sürecinde herhangi bir çalışma ve toplantıların yapılmaması okul veli işbirliğini olumsuz etkilemiştir. Ayrıca gerek okul kültürü, yönetici ve öğretmen tutumları gerekse de velilerin duyarsızlıkları okul veli toplantılarını engelleyen konular olabilir. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma gurubu çeşitli okulların yönetici, öğretmen ve velilerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilmiştir. Araştırma sonucunda okul ve çevrenin birbirinden bağımsız düşünülmeceği, okulun en önemli paydaşlarının veliler olduğu, velilerin fazla çocuk sahibi olma, eğitim düzeyi ve salgın döneminden dolayı veli toplantılarına katılmadığı, toplantının yapılmadığı yada çevrimiçi olarak yapıldığını belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul, Çevre, Veli, Veli Toplantıları, Pandemi, Okul-Aile Birliği

ABSTRACT

In this study the environment which is the most important factor in shaping the school , in brief the effects of families on the school were investigated. Parent participation in school is usually done through parent meetings and parent-teacher associations. Parents' relationship with the school is one of the most important factors in shaping the school and creating a healthy school environment. Parents' unawareness about the importance of school-environment relationships with various reasons, the absence of school-family unions and parents' meetings, and the absence of any work and meetings, especially during this pandemic process, negatively affected school-parent cooperation. In addition, school culture, the attitudes of administrators and teachers, and the insensitivity of parents may be issues that prevent school parent meetings. Phenomenology design, one of the qualitative research techniques, was used in the study. The study group was chosen randomly from the administrators, teachers and parents of various schools. As a result of the research, it was stated that the school and the environment cannot be considered independently from each other, the most important stakeholders of the school are parents. Parents' meeting could not be held face to face or it could be held online because of having lots of children, parents' educational background and most importantly pandemic period.

Keywords: School, Environment, Parent, Parent Meetings, pandemic, School-Parent Association

GİRİŞ

Okulun çevresi denildiğinde aileler, ticari kuruluşlar, diğer okullar, okulun ilişkili olduğu resmi kurumlar vs. dış paydaşlar anlaşılmaktadır. Ancak okulun çevresinde en önemli kurum kuşkusuz ailedir. Okul en fazla çevresi ile aile birlikleri ve veli toplantıları yolu ile iletişim gerçekleştirmektedir. Veli toplantılarının verimli geçmesi, okulun ve öğrencinin başarısını artırmaktadır. Aile birlikleri ve veli toplantılarının önündeki engeller de okulu, veliyi ve öğrenciyi mutlak surette olumsuz yönde etkilemektedir. Pandemi süreci 2019- 2020 eğitim-öğretim yılı okul-veli işbirliği ve toplantılarını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu çalışma okul-veli işbirliği ve veli toplantılarında meydana gelen sorunlar ile ilgilidir.

Problem Durumu

Okullar genel olarak eğitim öğretim faaliyetlerinin genel anlamda formel şekilde gerçekleştiği ve bunların belli plan ve programlar dahilinde yapıldığı yapılar olarak ortaya çıkar(Fidan,2012:6). Toplumlar, bireylerin davranışlarını değiştirmek için çeşitli yollar denerler ve bu doğrultuda çeşitli kurum ve kuruluşlar kurarlar. Bu davranış değişikliğinin oluşması için toplumda oluşturulan ve resmi bir kimlik kazanan kurumlardan bir tanesi de okullardır.

Okullar yasa ve kanunlar çerçevesinde programlar uygulayarak bireysel ve toplumsal davranış değişikliği meydana getirirler. Okulların görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde en önemli üç aktör

Veli Yalçınkaya ¹

How to Cite This Article
Yalçınkaya, V. (2023). "Okul Çevre İlişkisi ve Veli Toplantılarında Karşılaşılan Engeller", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(70): 3191-3207. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.66848>

Arrival: 06 December 2022
Published: 30 April 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

bulunmaktadır. Bunlar yönetici, öğretmen ve velilerdir. Bu üç aktörün birbirleriyle olan ilişki düzeyleri davranış değişikliğini hızlı veya yavaş meydana getirir. Okul yöneticileri ve öğretmenler sürecinde iç paydaşlarını oluştururken veliler de sürecin dış paydaşları konumundadır. Bunların birbirleriyle olan ilişkileri ve sürece katkıları düşünüldüğünde birbirinden ayrılmaz ve okul için vazgeçilmez üçlü olarak karşımıza çıkar. Yönetici, öğretmen ve velilerin eğitim öğretim sürecine katkıları ne kadar fazla olursa, okul ortamı o derece daha sağlıklı olur. Sağlıklı eğitim öğretim sürecinin diğer bir ayağını da okul çevresi oluşturur. Okul çevresini genel anlamda aileler oluşturur. Okul, ailelerin katılımıyla davranış değişikliği meydana getirir. Özellikle okul öncesinden tutun, lise son yıllarına kadar ailelerin sürece katılımı yadsınamaz.

Sağlıklı eğitim öğretim süreci sağlıklı okullarla ortaya çıkar. Sağlıklı okul ortamı da öğretmen ve velilerin işbirliği sayesinde meydana gelir. Bu ikilinin işbirliği halinde olması da okul idarelerinin süreci sağlıklı götürmeleriyle alakalıdır. Sürecin bir yerden eksik olması diğer tarafları da etkileyeceği için bu üçlü mekanizmanın çok iyi işlemesi gerekir. Üçlü mekanizmanın birinci ayağında bulunan yöneticilerin en önemli görevleri öğrencileri için sağlıklı eğitim öğretim ortamı yaratmak ve kazanmaları gereken kazanımları onlara kazandırmaktır. Yöneticiler, bunu sağlamak için maddi manevi tüm gücünü kullanmalıdır. Okul iyi bir eğitim yuvası haline getirilmelidir. Bunu sağlamak için öğretmen ve velilerden de destek alınmalıdır. Yöneticiler mutlaka veli ve öğretmen gücünü arkasına almalı ve okul gelişimi için onları sürece katmalıdır. Bu süreç kapsamında mutlaka toplantılar yapılmalıdır. Veli katılımı için tüm imkânlarını seferber edilmelidir.

Yönetici ve öğretmenler, öğrencilerin gelişimi için mutlaka veli görüşmeleri yapmaları gerekmektedir. Ayrıca anne babalar da çocuklarının hem davranışsal hem de ders başarıyla ilgili öğretmenlerle görüşmeler yapmalıdır. Bu görüşmeler ile çocukta olumlu anlamda davranış değişiklikleri meydana gelir. Çocuk derslerinde de istenilen başarıyı yakalar.

Okul çevresinin en önemli ayağı olan ailelerin çocuklar üzerinde etkileri çok büyüktür. Çocukların okulu sevmesi ve okula adapte olması için ailelerin verecekleri destek çok önemlidir. Bu desteğin oluşması için öncelikle okul idarecileri tarafından zaman zaman ailelerle görüşmeler sağlanmaktadır. Bunlar okula ile birliği toplantıları ya da veli toplantılarıdır. Bu toplantılardan okul aile birliği toplantılarını genel de yöneticiler düzenler. Genel veli toplantıları ise öğretmenler üzerinde yürütülür. Düzenlenen toplantılar aracılığıyla öğretmenlerin velilerle ilişkileri hem okul kültürünü hem de öğrenci başarısını doğrudan etkilemektedir. Velilerin bu toplantılara katılması da süreci olumlu şekilde etkiler. Veliler bu toplantılar sayesinde öğretmen ve yöneticilerle sağlıklı diyalog kurma şansı yakalar. Çocuklarını en iyi şekilde tanıyan veliler, toplantılar sayesinde öğretmenlere her türlü bilgi verebilirler. Bu bilgilendirme ile öğrencinin eğitim hayatı daha kontrolü ve sağlıklı hale gelir. Bu kadar önemli olan aile yönetici ve öğretmen iletişimi okul aile birliklerinin ve velilerin okula katkılarını en üst seviyede göstermiştir.

Yapılan çeşitli araştırmalarda çevrenin dolayısıyla velilerin okul üzerinde etkilerinin çok önemli olduğu görülmüştür. Ancak velilerin iletişime ve okula vakit harcamamalarından dolayı engeller de meydana gelmiştir.

Okulların iç paydaşları olan yönetici ve öğretmenlerin okulun dış paydaşı olan velilerle diyalog ve iletişime geçememe sebepleri bulunmaktadır. Bu sebepler veli toplantılarının, okul aile birliği toplantılarının yapılmasını da engellemektedir. Bunların başında velilerin duyarsız olması, işlerinden dolayı vakit bulamamaları, toplantıların zamanın uygun olamaması bireysel ve kültürel faktörler ile veli profillerinin sosyo-ekonomik durumlarıdır.

Bir başka araştırmada ise yöneticilere göre okul geliştirme çalışmalarına veli katılımının önündeki en önemli engel velilerin bu konuda bilinçli olmaması, ekonomik koşullar, okulun fiziki durumu ve paydaşlar arası iletişim eksikliğidir. Alan yazında yapılan çalışmalar bu sonuçları desteklemektedir. (Akan, 2007, 188 -189, 195; Bekyürek, 2008, 136-140; Özbaş, 2009, 130;).Velikatlının en önemli engelleri fiziki koşulların yetersizliği ve yöneticilerle öğretmenlerin velileri yönlendirmeye yönelik çabalarının az olması ve velilerin bilinçsiz olmaları olabilir. Özel okulda görev yapan öğretmenler velilerin her şeyi okuldan beklediği ve dolayısıyla veliler arasında kendilerine ihtiyaç yok düşüncesinin hakim olmasını katılımın bir engeli olarak görmektedirler.

Bilgin (1990) katılım engelleri içerisinde ailelerden kaynaklanan engellerin başında, ailenin eğitim ve kültür düzeyinin, eğitime ilişkin beklenti ve ilgisinin düşük olmasını, velilerin çocuğun eğitimine destek olma konusunda yeterli bilgiye sahip olamamaları gibi etkenlerin geldiği sonucuna varmıştır. Ayrıca, ailenin gelir düzeyinin düşük olmasını da bir katılım engeli olarak görmektedir (Akt. Akbaşlı, 2007, 79).

Şaban (2011, 92-93)'ın elde ettiği sonuçlarda ise veli katılımını engelleyen en önemli faktörler sırasıyla; vakit azlığı, ekonomik yetersizlikler, okulun veli katılımını desteklememesi, okul ile veliler arasında iletişim

yetersizliği, okul idaresinin ve öğretmenlerin velileri küçük görmesi ve velilerin düşüncelerinin dikkate alınmaması, sürekli para istenmesi şeklinde sıralanmıştır. Yıldırım ve Dönmez tarafından yapılan araştırmada da benzer bulgulara ulaşılmıştır (2008, 108-110). Okulu etkileyen aile ve veli toplantılarının etkileri ile bunlara engel olan durumların ne olduğu ile ilgili araştırılma gereği duyulmuş ve veli toplantılarına engel olan durumlar araştırma konusuna dönüşmüştür.

Özellikle pandemi sürecinde de okul aile birlikleri ile okul paydaşları arasında bir kopukluk meydana gelmiş ve bu iletişim daha da azalmasına sebep olmuştur. Yapılması gereken veli toplantıları ve organizasyonlar süreçte beraber sekteye uğraşmıştır. Bu durum en önemli engellerden birini oluşturmuştur. Bu engel gerek çevrimiçi şekilde aşılmaya çalışılsa da istenilen sağlıklı bir ortam yaratılamamıştır. Bu durum velilerin görüşlerine de yansımıştır.

Okul

Okuyup yazma öğretiminden başlayarak en yüksek düzeyde bilim ve sanat bilgisi vermeye değin çeşitli derecede toplu öğretimin yapıldığı, verildiği yer olarak geçer. Toplumlar kendilerine uygun insanı kendilerine özgü eğitim süreci içinde yetiştirirler. Bu nedenle, onu tesadüflere ve kültürlenmenin gelişigüzel etkilerine açık bırakmamışlardır. Toplumlar insanlara birlikte yaşamının gerektiğini, toplum bilincini vermek için eğitim sürecinin amaçlarını ve içeriğini belirlemiş ve onu kontrol altına almışlardır. Bu suretle eğitim bir kamu hizmeti olarak kurumlaşmıştır.

Toplumlar geliştikçe iş bölümü çeşitlenir. Meslek yaşamı uzmanlaşmayı gerektirir. Artık, birçok bilgi ve becerinin uzmanlarca verilmesi zorunluluk hâline gelir. Aile, sokak ve iş yeri gittikçe gelişen ve çeşitlenen teknolojilerin aktarılmasını başaramaz. Vatandaşlık görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi herkesin ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile mümkün olur. Belirttiğimiz bu durumlar eğitimin "okul" olarak kurumlaşmasını ortaya çıkarmıştır.

Çevre

İnsan yaşamı çeşitli dengeler üzerine kurulmuştur. İnsanın çevresiyle oluşturduğu doğal dengeyi meydana getiren zincirin halkalarında meydana gelen kopmalar, zincirin tümünü etkileyip, bu dengenin bozulmasına sebep olmakta ve çevre sorunlarını oluşturmaktadır.(Dülger,2015:12)

Çevre, insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır. Çevre, insana etki eden her şeydir. Bunun içinde insanın kendisi de vardır. Toplumsal bir varlık olarak insan; içinde yaşadığı toplumsal çevrede toplumun bütünleyici bir üyesi olarak çeşitli ilişkiler ve etkileşimler içerisinde bulunur. Okullar da sosyal bir sistem olarak toplum içinde yer aldığından toplumun bütünleyici bir üyesi olarak çevresi ile ilişkilidirler (Yiğit,2006, s.27).

Çevre; anne karnında başlayan ve insana her yönden etki eden tüm faktörleri kapsamaktadır. İnsan davranışlarını belirleyen en önemli iki öge kalıtım ve çevredir. Kalıtım, gelecekte ne olabileceğimizin sınırını çizerken, çevre, bu sınır içinde ne olabileceğimizin yönünü belirler. İnsanlar türlü alışkanlıkları, bilgi, görgü ve becerilerini çevreden kazanır. Kalıtımla gelen bazı özelliklerimizin yanı sıra giyim, kuşam, oturuş, yürüyüş, beslenme biçimlerimiz, sevdiğimiz ya da sevmediğimiz şeyler, korkular ve alışkanlıkların birçoğu çevreden öğrenilir. Özdeş ikizler üzerinde yapılan araştırmalar, çevrenin insan davranışları üzerinde çok önemli etkileri olduğunu göstermiştir.(Çaplı, 1993).

Çevre, insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır. Çevre, insana etki yapan her şeydir. Bunun içinde insanın kendisi de vardır. Toplumsal bir varlık olarak insan; içinde yaşadığı toplumsal çevrede toplumun bütünleyici bir üyesi olarak çeşitli ilişkiler ve etkileşimler içerisinde bulunur. Çevre, insanı etkileyen toplumsal, fiziksel, kimyasal ve biyolojik tüm sistemleri kapsamaktadır.(Bayraktar,2006)

Yukarıdaki tanımlarda görüldüğü üzere çevre bizi sarmalayan, etrafımızı kuşatan her şeydir. Havadır, sudur, iklimdir, topraktır. Okul açısından değerlendirdiğimizde ise çevre okulun bütünü dışında kalan her şeydir. Okulun kayıt alanı, velisi, servisi, bulunduğu ikamet adresi ve en önemlisi kültürünü ve iklimi oluşturan en önemli öğedir. Okuldaki eğitim öğretimi etkileyen her şeydir.

Okul Çevre İlişkisi

Okul çevre kavramları çoğu zaman beraber anılmakla beraber birbirini etkileyen en önemli iki kavramdır. Çevrenin sağlıklı şekilde şekillenmesi ve modern hale getirilmesi, dünya standartlarına ulaşılması için okulunda uluslararası standartlara bağlı olarak faaliyet gösterdiği varsayıldığından çevreyi şekillendiren en önemli kurumdur. Öte yandan çevrenin de okulun gelişimi veya söz sahibi olması kaynaklı etkileşim durumu

da bulunmaktadır. Okul kavramı genel anlamda çocukları formel düzeyde hayata hazırlayan yasa ve yönetmeliklerle işin gerçekleştiği genel anlamda kapalı alanlar olmasının yanında çevre, daha geniş ve yelpazeye sahip bir alandır. Çevre okulun yanında daha birçok durum, faaliyet ve ortamı etkileyen bir kavram olarak karşımıza çıkar. Elbette bu iki kavram birbirilerini mutlaka etkilemekte ve gerek olumlu gerekse olumsuz anlamda sonuçlar doğurabilmektedir.

Okul-Aile Birlikleri

Eğitim-öğretim süreci içerisinde öğretmenin öğrenci hakkında gerekli bilgileri alacağı kişilerin başında öğrencinin velisi gelmektedir. Bu nedenle öğretmen veli ile sürekli iletişim içerisinde olmalı ve onu sürecin bir parçası olarak görmelidir. Veli sadece sorun olduğunda değil, sürecin her aşamasında bilgilendirilmelidir (Çayak, 2013,10).Ebeveyn katılımı demek çocuk eğitiminde, hem annenin hem babanın katılımı demektir. Uygulamada, annelerin ve babaların eve ait rolleri, çocukların zihinsel gelişimi ve eğitimi sorumluluğunu da içermesi için genişletilmiştir (Baker ve Stevenson, 1986)

Aileleri okulla işbirliğine giren çocuklar, aileleri işbirliğine girmeyen çocuklara göre daha başarılı olmaktadır. İşbirliğine giren ailelerin, çocuklarına yönelik tutumlarında olumlu yönde değişim gözlenmektedir ve bu ailelerin kendilerine olan güvenleri de artmaktadır. Ayrıca işbirliğine yönelen öğretmenler ailelerden daha fazla destek görmektedir (Sevinç, 2003, 454)

Velilerin okula katkıları genel anlamda kanunlarla da belirlenmiş ve okul-aile birlikleri denen sistemler ile veliler okula entegre edilmişlerdir. Okul-Aile Birlikleri denilen yardımcı güçlerin yoğun şekilde okula katkı sunmaları eğitimin kalitesini de artırmış, sağlıklı bireylerin yetişmesine ve ülke ekonomisine kültürüne de olumlu yansımaları olmuştur. Okul-Aile Birlikleri yasal olarak mevzuatta şu şekilde bulunmaktadır:

MADDE 5 – (1) Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim ve öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere okullar bünyesinde tüzel kişiliği haiz olmayan birlikler kurulur. (2) Birlik, kurulduğu okulun adını alır. Birliğin görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Birliğin görev ve yetkileri şunlardır: a) Öğrencilerin, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak. b) Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesine, eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olmak, eğitimde fırsat eşitliğine imkân vermek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle iş birliği yapmak. c) Öğrencilerin başarısını artırmak amacıyla okul yönetimince planlanan kurs, sınav, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine katkı sağlamak. ç) Okul yönetimiyle iş birliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine katkı sağlamak. d) Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlamak. e) Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesi giderlerine katkıda bulunmak. f) Okula yapılan aynı ve nakdî bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, şartlı bağışları amacına uygun olarak kullanmak. g) Kantin ve benzeri yerleri işletmek veya işletmek. ğ) Okul yönetimi ile iş birliği yaparak, imkânları yeterli olmayan öğrencilere maddi ve manevi destek sağlamak, aynı amaçla kardeş okullara da katkıda bulunmak. h) 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği’nde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek. ı) Eğitim ve öğretimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapmak. i) Eğitim ve öğretimi geliştirmek amacıyla oluşturulan çalışma komisyonlarına katkı sağlamak. j) Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmak. k) Eğitim ve öğretimle ilgili diğer etkinliklere destek olmak. Üyelik ve üyeliğin sona ermesi

MADDE 7 – (1) Okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile on sekiz yaşını geçmiş kursiyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine devam eden kişiler birliğin tabii üyesidir. (2) Yöneticilerin ve öğretmenlerin üyeliği, okulla ilişkilerinin kesilmesi durumunda; velilerin üyeliği, öğrencinin okulla ilişkisinin kesilmesi; eğitsel kulüp üyelerinin üyeliği, üyelikten ayrılması; kursiyer, çırak, kalfa ve ustaların üyeliği ise eğitimini tamamlaması hâlinde sona erer. Yönetim kurulu üye sayısının toplantı yeter sayısının altına düşmesi durumunda, olağanüstü genel kurula kadar yönetim kurulunda bulunan velilerin üyelikleri devam eder. (3) Okul yaptırarak Bakanlığa bağışta bulunan hayırseverler, yaptırdığı okulun okul aile birliğinin tabii üyesidirler.(Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği)

Veli toplantıları üç aşamada ele alınabilir:

Genel veli toplantısı

Şube veli toplantısı

Bireysel görüşmeler (Veliler ile yapılacak özel görüşmeler)

Veli toplantıları yapılırken çeşitli durumlara da dikkat etmek gerekir. Bu toplantılara okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanları (rehber öğretmenleri), sınıf rehber öğretmenleri ve alan öğretmenlerinin işbirliği içinde katılımı sağlanmalıdır. Veli toplantılarında aşağıda belirtilen hususlara uyulmalıdır.(Dülger 2015, 27)

1. Velilere gönderilen “veli toplantısı çağrı yazısında” toplantı gündemi belirtilmelidir.
2. Okul bütün yapısıyla (bina, personel, eğitim olanakları vb.) velilere tanıtılmalı ve okulun istenilen düzeyde eğitim vermesi için okul ve veli beklentileri üzerinde konuşulmalıdır.
3. Okulda uyulması gereken kurallar velilere de anlatılmalı, yönetmelikler tanıtılmalı, bu konularda da velilerin özen göstermesi istenmelidir.
4. Velilere; öğrencilerin bireysel farklılıkları anlatılmalı, her öğrencinin başarısının ya da başarılı olduğu alanların farklı olabileceği ve onlardan yeteneklerinin üstünde başarı beklemelerinin yanlış olacağı dile getirilmelidir.
5. Velilere, öğrencilerin başarısızlıkları ve olumsuz özellikleri yerine, başarıları ve olumlu yanları gösterilmeli, anne ve babaların çocuklarıyla gurur duymaları sağlanmalı, okulu daha çok benimsemelerine olanak tanınmalıdır.
6. Toplantılarda öğrencisi hakkında görüşünü bildiremeyen, ya da özel görüşmek isteyen velilere, daha sonra gerekirse psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmeni hatta ilgili okul yöneticisi ile görüşebileceği açıkça söylenmeli ve okula gelmeleri sağlanmalıdır.

BU KONU ÜZERİNDE YAPILAN BİR ÇALIŞMA ÖRNEĞİ

Tablo 1:Yöneticilerin Cinsiyeti, Mesleki Kıdemleri, Yaşları, Ne Tür Okulda Yönetici Oldukları ile ilgili Dağılım Tablosu:

YÖNETİCİLER		f	%
Cinsiyeti	Kadın	3	%19
	Erkek	27	%81
	Toplam	30	%100
Mesleki kıdemleri	1-5 yıl	1	%3.33
	6-10 yıl	5	16.65
	11-15 yıl	6	19.98
	16-20 yıl	8	26.64
	21 yıl ve üzeri	10	33.3
	Toplam	30	%100
Yaşları	26-36 Arası	10	%33.35
	36-46 arası	15	%49.95
	46 ve üzeri	5	%16.65
	Toplam	30	%100
Ne Tür bir kurumda yönetici oldukları	İlköğretim	16	%53.28
	Ortaöğretim	12	%39.96
	Özel Öğretim	2	6.66
	Toplam	30	%100

Diyarbakır ilinde eğitim öğretim yapan 3 ortaöğretim,3 ilköğretim,3 anaokulu,1 özel okul,1 özel eğitim uygulama merkezinde yapılan örneklem seçiminde okul yöneticilerinin cinsiyet açısından 3 kadın yöneticiye karşılık 27 erkek yönetici katılmıştır.Kadın yöneticilerin genelde anaokulu ve ilköğretim okullarında çalıştıkları ve oranlarının erkek yöneticilere göre çok az olduğu görülmüştür.

Okul Yöneticilerinin mesleki kıdemlerine göre bakıldığında %33.3 lük dilimle yöneticilerin kıdemlerinin 21 yıl ve üzeri olduğu görülmüştür. Ona en yakın kıdem yüzdeliği ise %26.64 ile 16-20 yıl arasındaki yıllardır. Genç yöneticilerin az olduğu araştırmada 1-5 yıl kıdeme sahip olan yönetici sayısı sadece 1 olup yüzdeliği %3.33 olarak belirlenmiştir. Yönetici yaşlarına baktığımızda da genel olarak yaş aralığının 36-46 yılları arasında yaş aralığında olduğu yüzdeliklerinin de %49.95 oranında olduğu görülmüştür.26-36 yaş aralığında olanların oranı %33.35'tir.46 ve üzeri yaşında olan yöneticilerin sayısı 5 olup %16.65 diliminde kalmışlardır. Bundan da anlaşıldığı üzere seçilen örneklem okullarında yöneticilerin genç olduğu yaşlı denilen yaş grubunun ise %17 civarından kaldığı görülmüştür.

Tablo 2:Öğretmenlerin Cinsiyeti, Mesleki Kıdemleri, Yaşları, Hangi Sınıfları Okuttukları ile ilgili Dağılım Tablosu:

ÖĞRETMENLER		f	%
Cinsiyeti	Kadın	37	%57.72
	Erkek	27	%42.18
	Toplam	64	%100
Mesleki kıdemleri	1-5 yıl	60	%93.66
	6-10 yıl	2	%3.12
	11-15 yıl	0	0
	16-20 yıl	2	%3.12
	21 yıl ve üzeri	0	0
	Toplam	64	%100
Yaşları	26-36 Arası	61	%94.91
	36-46 arası	3	%4.99
	46 ve üzeri	0	0
	Toplam	60	%100
Eğitim öğretim yılında kaçınıcı sınıfları okuttukları	1-4.sınıf	27	%42.18
	5-8.Sınıf	24	%37.44
	9-12.sınıf	13	%20.28
	Toplam	60	%100

Diyarbakır ilinde eğitim öğretim yapan 3 ortaöğretim,3 ilköğretim,3 Anaokulu, 1 özel okul,1 özel eğitim uygulama merkezinde yapılan örneklem seçiminde toplam 64 öğretmen ile görüşme sağlanmış ve ilgili anket doldurulmuştur. Bu öğretmenlerden lisede çalışanların sayısı 13 %20.28 Ortaokulda çalışanların sayısı 24 olup yüzdeleri %37.44 olmuştur. İlkokulda ve Anaokulunda ise toplam 27 öğretmenle görüşülmüş ve yüzdeleri %42.18 olmuştur. Anketi dolduran öğretmenlerin cinsiyetlerine baktığımızda kadınların erkeklere oranla daha fazla doldurdıkları görülmüştür. Anketi dolduran kadınların oranı %57.72 ile 37 kişi olurken, erkeklerin oranı %42.18 ile 27 kişi de kalmıştır. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine baktığımızda karşımıza genç bir öğretmen profili çıkmaktadır. Anketi dolduran öğretmenlerin 60'ı yani %93.66'sı 1-5 arası hizmet yılına sahip öğretmenlerden oluşturmuştur.6-10 yıl arası öğretmen sayısı 2,16-20 arasındaki öğretmen sayısı da 2 olup yüzdeleri toplamı %6.24 bandında görülmüştür. Bu da öğretmenlerin genç ve dinamik bir yaşta oldukları görülmüş konumuzla ilgili daha heyecanlı bir yapı içerisinde olduğunu göstermektedir.

Kıdeme bağlı olarak ortaya çıkarılan istatistik bilgisi yaş içinde paralel seyretmiştir.26-36 yaş aralığında toplam 61 öğretmen ve %94.91 yüzdeliği bulunmaktadır.36-46 yaş aralığında ise 3 öğretmen %4.99 yüzdeliğini göstermişlerdir. Ankete katılanların arasında 46 yaş üzeri hiçbir öğretmen bulunmamaktadır. Bu da bölgede dinamik bir genç öğretmen varlığının olduğu görüşünü doğrulamaktadır.

Tablo 3:Velilerin Cinsiyeti, Meslekleri, Yaşları, Öğrenim durumları, sahip Olunan Çocuk Sahibi, Çocukların Hangi Sınıfa Gidiyor ile ilgili Dağılım Tablosu:

VELİLER		f	%
Anketi dolduranın cinsiyeti	Kadın	45	%51.25
	Erkek	41	%48.75
	Toplam	86	%100
Meslekleri	Ev Hanımı	42	%48.75
	İşçi	7	%7.5
	Memur	9	%11.25
	Esnaf	6	%6.25
	Öğretmen	2	%2.5
	Çiftçi	2	%2.5
	Güvenlik memuru	1	%1.25
	Serbest meslek	9	%11.25
	Kapıcı	2	%2.5
	Eczacı	1	%1.25
	İmam	2	%2.5
	İnşaat sektörü	1	%1.25
	Aşçı	2	%2.5
	Toplam	86	%100
Yaşları	26-36 Arası	32	%37.5
	36-46 arası	40	%46.25
	46 ve üzeri	14	%16.25
	Toplam	86	%100
Öğrenim durumları	İlköğretim mezunu	38	%43.75
	Lise mezunu	25	%28.75
	Üniversite	21	%27.5
	Toplam	86	%100
Sahip olunan çocuk sayısı	1 çocuk	1	%1.19
	2 çocuk	25	%29.75
	3 çocuk	16	%16.66
	4 ve daha fazla çocuk	44	%52.36
	Toplam	86	%100
Çocuğunuz kaçta gidiyor	İlköğretim 1.kademe	39	%45.22
	İlköğretim 2.kademe	33	%38.08
	Lise	14	%16.66
	Toplam	86	%100

Görüşme/Ankete katılan velilerin profilleri incelendiğinde kadınların erkeklere göre daha fazla ankete katıldıkları görülmüştür. Ankete katılan kadın sayısı 45 ve yüzdeleri %51.25,erkeklerin sayısı 41 olup yüzdeleri %48.75 olarak şekillenmiştir.Velilerin yaş aralıklarına bakıldığında genç bir veli profili ile karşımıza çıkmaktadır.26-36 yaşları arasında toplam 38 veli olup yüzdeleri %37.5,36-46 yaşları arasında 40 veli olup yüzdeleri %46.25 şeklindedir.46 ve üzeri toplam veli sayısı da 14 olup %16.25 yüzdeliğine tekabül gelmektedir.46 yaş aralığına kadar toplam veli sayısı 76'nın üzerindedir ve veli yaşları konusunda da tıpkı öğretmenler gibi genç bir ebeveyn grubu mevcuttur

Birden fazla çocuğa sahip olan velilerin cevapladığı diğer bir soru çocukların hangi sınıfa gittikleriyle alakalı idi. velilerin %45.22'sinin yani 39 kişinin çocukları ilköğretim kademelerine devam etmektedir. Velilerin çocukları %38.08 'inin çocukları ilköğretim 2.kademeye gitmektedir. Geriye kalan 14 velinin çocukları da liseye devam etmek de ve yüzdeleri %16.66 civardadır.

BULGULAR VE SONUÇLAR

Okul-Çevre kavramları size neyi ifade etmektedir? Kısaca yazar mısınız? Açık uçlu sorusuna yöneticiler aşağıda belirtildiği gibi cevaplar vermişlerdir.

Diyarbakır ilinde eğitim öğretim faaliyet sürdüren toplam 3 ortaöğretim 3 ilköğretim 3 ortaokul 3 anaokulu ve 1 özel eğitim uygulama merkezi toplam 30 okul yöneticisiyle yaptığımız çalışmada; okul ve çevre kavramlarının sizlere çağrıştırdığı kavramları aşağıda özetle belirtilmiştir. Okul yöneticileri genel olarak okul ile çevrenin birbirini tamamlayan ve birbirini destelemesi gereken iki kavram olarak düşüncelerini belirtmişlerdir. Örgün eğitimin tüm kademe ve düzeylerinde okul ve çevrenin ayrılmaz bir parça olduğu çoğu zaman birbirini desteklediği bazen de olumsuzluk yarattığı bundan da anlaşılacağı üzere ayrılmaz iki kavram olduğu açıkça görülmüştür.

Okul-çevre kavramları size neyi ifade etmektedir? Kısaca yazar mısınız? Açık uçlu sorusuna öğretmenler aşağıda belirtildiği gibi cevaplar vermişlerdir.

Ortaokulda öğretmenli yapan öğretmenler konuyla ilgili okul ile aile ilişkisini ifade ettiğini, okul evin salonu çevre ise evin odaları olduğunu, okulun sosyal çevre ile olan bir bütün olduğunu, birbirine bağlı organizmalardır. Lise öğretmenleri okul ve çevre kavramının güvenlik ve sevgi olduğunu belirtmektedir. Öğrencinin toplumsal olarak yetiştiği ortamdır ayrıca. Okulun çevresi okulun bir parçasıdır. İlkokul öğretmenleri, birbiriyle ilişkili iki kavram olduğu, okul ve çevre bir bütün olup, birlikte değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Anaokulu öğretmenleri okul ve çevre ayrılmaz bir bütün olduğunu, okulun doğal çevresi, çocuğun gelişimindeki önemli oldukları, okul ve çevre iç içe olan iki kavramdır ve okul çevreyi, çevre okulu etkiler, birbirlerini desteklerler.

Okul-Çevre kavramları size neyi ifade etmektedir? Kısaca yazar mısınız? Açık uçlu sorusuna **veliler** aşağıda belirtildiği gibi cevaplar vermişlerdir.

İlköğretim velileri temiz bir çevreyi ifade ettiğini belirtmişlerdir. Birbirini tamamlayan iki unsurdur. Öğrencilerin eğitim ve öğretim olanağını sağlarlar. Çocuğumuzun sosyal çevre ilişkisini ifade ettiğini, güvenli çevre iyi eğitimin getirdiğini, okulun çevre düzenlemesi temizliği ve hijyeni olduğunu, yeşil alan, temizlik, düzen, disiplin güvenlik, farkındalık gibi kavramları ifade eder. Toplum yararlı bir birey yetiştirme ve öğrencinin kendisini tanıması ve geleceğini planlaması anlamları da taşıdığını belirtmiştir. Çocuğumuzun gelişmesine katkı sağlayan etkenlerin başında okul ve çevresi gelmektedir. Okulun güvenlik ve disiplin anlayışı öğretmen öğrenci ilişkileri olarak ifade edebiliriz. Güvenilir ve temiz bir eğitim okul olduğunu, bilgili bir neslin yetişmesine vesile olunması, çocuğun vaktinin çoğunu geçirdiği ortamlar olmaları, çocuğun kişiliğinde ve hayatında çok önemli bir yer tutmaktadırlar. Gelecekte bilgili donanımlı ve kabiliyetli nesillerin yetişmesine imkân sağlayan ortamlardır. Çocuğun güzel bir şekilde saygılı ders öğrenmesine de imkân sağlamalıdır. Okulun eğitim öğretimi ifade ettiğini okuma yazma öğrenmeyi ifade edildiğini de söyleyebiliriz. Çevrenin okula etkisi çok fazladır. Okul ve çevre kavramlarına ayrıca çocukların oynayabileceği doğal bir ortam demişlerdir. Okul ve çevre, karşılıklı konulmuş iki ayna gibidir buna bağlı olarak birbirlerini yansıtırlar. Doğal çevre ve kurumlar okul ve çevresini ifade eder. Okumanın çevreye de faydası olduğunu dile getirir. Okul ve çevreyi eğitim ve dış dünya olarak belirtenlerde olmuştur. Eğitim ortamı ve öğretmen veli ilişkisi vb. olarak da denilebilir. Hem öğrenmeyi hem de insanlarla ilişkilerimizi belirleyen okul ve çevredir. Okul ve çevrenin en doğru tanımı okul ve aile birliğidir. İyi ilişki kurmayı kendini geliştirmeyi ifade eder.

Tablo 4: Yöneticilerin Okul Çevresi, Okul Aile Birliği, Veli Toplantıları ile ilgili Görüşlerin Yer Aldığı Dağılım Tablosu:

YÖNETİCİLER		Atif	%
Okul çevresi size neyi ifade etmektedir? İşaretleyiniz	Doğal çevre	9	%39.1
	Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar	8	%34.8
	Aileler ve okul aile birlikleri	15	%65.2
	Diğer	3	%12.9
	Toplam	35	%152
Okulunuzda “Okul-Aile Birliği” var mı?	Evet	27	%89.9
	Hayır	3	%11.1
	Toplam	30	%100
Bu eğitim öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa “Okul-Aile Birliği” toplantısı yaptınız?	Hiç yapılmadı	2	%6.66
	1 defa yapıldı	22	%73.26
	2 defa yapıldı	4	%13.32
	3 defa yapıldı	2	%6.66
	4 ve daha fazla yapıldı	0	%0
Toplam	30	%100	
“Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuştuğunuz konular nedir?	Okul giderlerinde velilerin katkısı	1	%3.33
	Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	10	%33.3
	Düzenlenecek sos.-kült. faaliyetler Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes vb.)	2	%6.66
	Velilerden talep edilen araçlar	0	%0
	Öğrencilerin başarı durumu	10	%33.3
	Disiplin problemleri	8	%26.64
	Toplam	30	%100
Okulunuzda genel veli toplantısı yapılıyor mu?	Evet	29	%96.67
	Hayır	1	%3.33
	Toplam	30	%100

Tablo 4: Yönetici Analiz Tablosu

Tablo 4 incelendiğinde okul yöneticilerinin “okul çevresi size neyi ifade ediyor” sorusuna öncelik sırasına göre cevap verdikleri görülmüş olup toplam 30 kişiden birden fazla tercihten dolayı 35 cevap alınmıştır. Okul çevresi kavramını %65,2 ile aileler ve okul aile birlikleri olarak gördükleri görülmüştür. Anketi cevaplayanların %39,1’i doğal çevre olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve

kuruluşlar olduğu belirten %34.8 yüzdelerik dilimine sahiptir. Okulun çevresini farklı şekilde cevaplandırılanların oranı ise %12,9 olarak görülmüştür.

Yöneticilere sorulan sorulardan bir tanesi de okulunuzda ‘‘okulunuzda okul-aile birliği var mı?’’ sorusu idi. Yöneticilerden 27 kişi %89,9 oranında olduğu,3 kişi %11,1 oranında olmadığını belirtmişlerdir.

Okul-aile birliği toplantısı yapıldı mı? Sorusuna yöneticilerin orantılı şekilde cevap verdikleri görülmüştür. Yöneticilerin %73.26’sının 1 defa yaptıklarını %13.32 sinin 2 defa yaptıklarını,%6.66’sının ise 3 defa yaptıklarını belirttikleri,%6.66 sınıfı ki bu 2 kişiye tekabül etmektedir okul aile birliği toplantısının yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Okul-aile birliği toplantısında konuşulan konulara bakıldığında %33.3 dilimlerle iki konu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin başarı durumu ve okulun ihtiyaçlarının neler olduğu konuları en fazla konuşulan konular olduğu tespit edilmiştir. Bunların sonrasında 8 kişi %26.64 ile disiplin sorunlarının konuşulduğunu dile getirmişlerdir

Anketin son sorusu ise ‘‘Okulunuzda genel veli toplantısı yapılıyor mu?’’ sorusu idi. Buna cevap veren yöneticilerin %96.67 si yani tamamına yakını evet yapılıyor demiştir. Yapılmıyor diyen ise 1 yönetici olup oranı%3.33 şeklindedir.

Okul yöneticileri okul ve çevresi konusunda içinde buldukları realitelere göre aile ve okul aile birlikleri olarak dile getirmişlerdir. Bunun yanında okulun çevresini doğal çevre olarak gören anlayışlarda hâkimdir. Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar olarak ifade eden okul yöneticileri de mevcuttur. Okulların bir çoğunda okul aile birliği vardır diyen okul yöneticilerinden çok az kısmı ise okul aile birliğinin olmadığını belirtmişlerdir. Okulların çoğunda okul aile birlikleri mevcuttur. Okulların tamamında en az bir defa okul aile birliği toplantısı yapıldığını belirten yöneticiler özellikle yaşanan salgın dolayısıyla ancak bir tane toplantının yapıldığı yapılmayan okullardan ise gene salgınla alakalı sorunlardan dolayı yaşandığını belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin okul aile birliği toplantılarında konuşulan konuların başında okulun ihtiyaçlarının neler olduğu, öğrenci başarı durumları ve disiplin sorunlarının oluşturduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca okulların tamamında veli toplantılarının yapıldığı ve pandemi sürecinde bile bunun çevrimiçi şekilde gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Tablo 5:Öğretmenlerin Okul Çevresi, Okul Aile Birliği, Veli Toplantıları ile ilgili Görüşlerin Yer Aldığı Dağılım Tablosu:

ÖĞRETMENLER		f	%
Okul çevresi size neyi ifade etmektedir? İşaretleyiniz	Doğal çevre	25	%43.3
	Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar	26	%41.7
	Aileler ve okul aile birlikleri	31	%53.3
	Diğer	3	%10.2
	Toplam(Birden fazla seçenek aktif)	84	%100
Okulunuzda ‘‘Okul-Aile Birliği’’ var mı?	Evet	41	%63.96
	Hayır	23	%35.88
	Toplam	64	%100
Bu eğitim öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa ‘‘Okul-Aile Birliği’’ toplantısı yaptınız?	Hiç yapılmadı	38	%59.28
	1 defa yapıldı	14	%21.84
	2 defa yapıldı	12	%18.72
	3 defa yapıldı	0	%0
	4 ve daha fazla yapıldı	0	%0
	Toplam	64	%100
‘‘Okul-Aile Birliği’’ toplantılarında en çok konuştuğunuz konular nedir?	Okul giderlerinde velilerin katkısı	18	%16.02
	Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	27	%24.03
	Düzenlenecek sos.-kült. faaliyetler Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes vb.)	15	%13.35
	Velilerden talep edilen araçlar	7	%6.23
	Öğrencilerin başarı durumu	32	%28.48
	Disiplin problemleri	13	%11.57
	Toplam (Birden fazla seçenek aktif)	112	%100
Okulunuzda genel veli toplantısı yapılıyor mu?	Evet	61	%95.16
	Hayır	3	%4.68
	Toplam	64	%100

Tablo 5 de öğretmenlere çeşitli sorular yöneltilmiş ve cevaplar alınmıştır. Sorulan sorulardan ilki okul çevresinin ne anlama geldiğiyle alakalı idi. Öğretmenlerin %31’i okulun çevresinin aileler ve okul aile birlikleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %26’sı ise yani %43,3 si okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar olarak belirtmişlerdir. Doğal çevre olarak cevaplayanların oranı %41,7 olmuştur. Diğer tercihi işaretleyenlerin sayısı 3 olup yüzdelerikleri %10,2 olmuştur. Bu soru birden fazla tercih yapıldığından ankete katılan 64 öğretmenden toplam 84 cevap gelmiştir. Okulunuzda okul aile birliği var mı sorusuna öğretmenlerin 41’i %63.96’sı olduğunu 23’ü %35.88’i ise olmadığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere sorulan “ Bu eğitim öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa “Okul-Aile Birliği ”toplantısı yaptınız?” sorusuna öğretmenlerin %59.28’i hiç yapılmadığını belirtmişlerdir.1 defa yapıldı diyen öğretmenlerin sayısı 14 olup yüzdeleri %21.84 olmuştur. Okul aile birliği toplantısı 2 defa yapıldı diyenlerin oranı %18.72 olup 3 ve daha fazla toplantı yapıldı şikkini ise hiçbir öğretmen işaretlememiştir. Bundan da anlaşılacağı üzere özellikle pandemi sürecinden dolayı çoğu okulunuzda okul aile birliği toplantısı yapılmamış yapılanlar da online şeklinde yapılmıştır. Okulun yaptığı toplantılarda konuşulan konular konusunda öğretmenlerin %32 si öğrencilerin başarılarının konuşulduğunu belirtmişlerdir. Bunu takip eden konu ise %27 ile okulun ihtiyaçlarının neler olduğu ile ilgilidir. Öğretmenlere okulunuzda veli toplantısı yapılıyor mu sorusuna öğretmenlerin 61’i %95.12 yapıldığını belirtmiş, yapılmıyor diyenlerin oranı ise 3 kişide kalmış olup yüzdeleri 4.68 olmuştur.

Öğretmenlere göre okul çevresi aile ve okul aile birlikleri anlamını taşır. Öte yandan okul çevresinin doğal çevre ve okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar olarak da görülebilir. Çalıştıkları okullarda okul aile birliğinin olduğunu ve bununla ilgilenen öğretmenlerin olduğunu varsayabiliriz. Bunun dışında okulunda okul aile birliğinin farkında olmayan öğretmenlerin de sayılarının fazla olduğunu belirtmek mümkündür. Bu durum da okul ve veli arasında engellerin ve iletişimsizliklerin oluşmasına sebep olmaktadır. Öğretmenlerin çalıştıkları okullarda yönetici görüşlerine göre okula ile birliği tamamında yapılmasına rağmen öğretmenlerin yarısına yakını toplantının yapılmadığından yakınmaktadır. Toplantının birden fazla yapıldığını belirten öğretmenlerde bulunmaktadır. Âmâ toplantının yapılmadığını belirten öğretmenlerin bunun yüz yüze yapılmayan toplantı olarak algılama ihtimallerinin olduğunu belirtebiliriz. Okul aile birliği toplantısında okul giderlerinde velilerin katkıları okulun ihtiyaçları, öğrencinin başarı durumu başta olmak üzere bir çok konu konuşulmuştur. Ayrıca öğrencilerin disiplin sorunları ise lise ve ilköğretim ikinci kademinin yoğun konuşulduğu konudur. Veli toplantıları ise mutlaka yapılmıştır.

Tablo 6:Velilerin Okul Çevresi, Okul Aile Birliği, Veli Toplantıları ile ilgili Görüşlerin Yer Aldığı Dağılım Tablosu:

VELİLER		f	%
Okul çevresi size neyi ifade etmektedir? İşaretleyiniz	Doğal çevre	37	%35.89
	Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar	34	%32.98
	Aileler ve okul aile birlikleri	28	%27.16
	Diğer	4	%3.88
	Toplam(Birden fazla şık aktif)	103	%100
Veli olduğunuz okulda “Okul-Aile Birliği” var mı?	Evet	56	%64.26
	Hayır	30	%35.74
	Toplam	86	%100
Bu eğitim öğretim yılı süresince velisi olduğunuz okulda kaç defa “Okul-Aile Birliği ”toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı	41	%46.41
	1 defa yapıldı	12	%14.28
	2 defa yapıldı	14	%16.66
	3 defa yapıldı	8	%9.52
	4 ve daha fazla yapıldı	11	%13.09
	Toplam	86	%100
Veli olduğunuz okulda “Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?	Okul giderlerinde velilerin katkısı	16	%12.48
	Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	21	%16.38
	Düzenlenecek sos.-kült. faaliyetler Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes vb.)	7	%5.46
	Velilerden talep edilen araçlar	8	%6.24
	Öğrencilerin başarı durumu	64	%48.36
	Disiplin problemleri	13	%10.14
	Toplam (birden fazla şık aktif)	127	%100
Veli olduğunuz Okulda veli toplantısı yapılıyor mu?	Evet	78	%90.69
	Hayır	8	%9.31
	Toplam	86	%100

Tablo 6 incelediğimizde okullarda çocukları olan velilere yöneltilen soruların ve velilerin verdiği cevapları görmek mümkün olmaktadır. Velilere ilk olarak okul çevresinin ne anlama geldiği sorulmuş ve velilerden cevapları istenmiştir. İlköğretim lise ve özel eğitim uygulama okulundan toplam 86 veli ankete katılmış ve konuyla ilgili cevaplarını paylaşmışlardır. Birden fazla seçeneğin işaretlendiği soruda 86 veliden toplam 103 tercih işaretlenmiştir. En fazla tercih edilen seçenek %35,89 ile doğal çevre olmuştur. Okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar ise %32,98 şeklinde tercih edilmiştir. Velilerin %27,16’i ise okul çevresinin aile ve okul aile birlikleri olduğunu belirtmişlerdir. Bunların dışında şıkları işaretleyin oranı ise % 3.88 olmuştur.

Okulunuzda okul aile birliği var mı? Sorusuna ise velilerin %64.56 ile evet var derken %35.74 oranında veli ise okul aile birliğinin okullarında olmadığını belirtmişlerdir. Bu eğitim öğretim yılı süresince velisi olduğunuz okulda kaç defa “Okul-Aile Birliği ”toplantısı yapıldı? Sorusuna velilerin 41’i yani %% 46.41hiç

yapılmadığını belirtmişlerdir. Velilerin %14.28'i ise 1 defa yapıldığını,%16.66'sı ise 2 defa yapıldığını belirtmişlerdir. Okul aile birliği toplantısının 3 defa yapıldığını belirten 8 veli olup yüzdeleri %9.52 oranında kalmıştır.4 ve üzeri toplantı yapıldı diyen veli sayısı 11 olup %13.09 yüzdeleri dilimine sahip olmuştur.

Velilerden cevaplamaları istenilen sorulardan bir tanesi de okul aile birliği toplantılarında konuşulan konunun ne olduğuyla alakalı.86 velinin katıldığı ankette soru birden fazla şık işaretleme müsait olduğu için bu soruya veliler toplam 127 şık işaretlemişlerdir. Öncelik sırasına göre en fazla işaretlenen şık öğrenci başarısının konuşulduğu belirtilen şık olmuştur. Bu şık %48.64 yüzdeleriyle 64 kişinin tamamı işaretlemiştir. Velilere sorulan sorulardan olan okulunuzda veli toplantısı yapılıyor mu sorusuna 86 veliden 78 tanesi yani %90.69 'u veli toplantılarının yapıldığından belirtmiştir. Velilerden 8 tanesi de %9.31 ise veli toplantılarının yapılmadığını belirtmiştir.

Araştırma konusu olan okul çevre konusunda okul çevresinin ne anlama geldiği konusunda araştırmaya yanıt veren veliler üç şık arasında kaldıkları görülmüştür. Velilere göre okul çevresi, doğal çevre, okulun bağlı olduğu yasal kurum ve kuruluşlar, aileler ve okul aile birlikleri şeklinde yorumlanmıştır. Okullarda okul aile birliği zorunlu olmasına rağmen birçok okulda okul aile birliği olmadığı da görülmektedir. Bu da veli okul arasında iletişimsizliğin oluşmasına sebep olur. Özellikle pandemi sürecinde okul aile birliği olan okullarında toplantı yapmadıkları toplantı yapanların da çevrimiçi şekilde yaptıklarını belirtebiliriz. Özellikle bazı okulların velileri okul aile birliği toplantısının veli toplantılarıyla karıştırarak dört ve daha fazla yaptıklarını belirtmişlerdir. Okul aile birliği toplantısında genel olarak öğrenci başarısı, okulun ihtiyaçları, velilerin okula katkıları ve az da olsa disiplin sorunlarının konuşulduğunu belirtmek mümkündür. Okul Aile birliği toplantısından ayrı olan veli toplantılarının ise büyük oranda yapıldığını söylemek mümkündür.

Tablo 7:Öğretmenlerin Veli Toplantısı, Toplantılara Katılan Veli Profilleri, Görüşme Konuları, Kaç Toplantı Yapıldığı, Toplantı Sonucu ile ilgili Görüşlerin Yer Aldığı Dağılım Tablosu:

ÖĞRETMENLER		f	%
Siz kendiniz veli toplantısını yapıyor musunuz?	Evet	58	%90.68
	Hayır	6	%9.32
	Toplam	64	%100
Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmek için Okula geliyorlar mı?	Evet	55	%85.90
	Hayır	9	%14.10
	Toplam	64	%100
Cevabınız EVET ise hangi oranda geliyorlar?	Sık sık geliyorlar	8	%12.48
	Ara sıra geliyorlar	48	%74.88
	Hiç gelmiyorlar	8	%12.48
	Toplam	64	%100
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	45	%70.30
	Öğrencinin ailesinden	17	%26.50
	Okul idaresinden	12	%18.70
	Toplam	64	%100
Sizinle özel olarak görüşmeye gelen veliler hangi tür öğrencilerin velileridir?	Derslerinde başarılı olan öğrencilerin	40	%41.2
	Derslerinde başarısız olan öğrencilerin	21	%21.63
	Sosyal ve psikolojik problemi olan öğrencilerin	17	%17.51
	Disiplin problemi olan öğrencilerin	23	%23.69
	Ev ödevini yapmayan öğrencilerin	6	%6.18
	Toplam (Birden fazla şık aktif)	97	%100
Siz hangi durumlarda öğrenci velisini görüşmeye davet ediyorsunuz?	Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	45	%29.7
	Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	37	%24.42
	Ders başarısında bir problem olduğunda	37	%24.42
	Derslerinde ilerleme olduğunda	13	%8.58
	Ev ödevlerini yapmadığında	13	%8.58
	Aileden (para, araç vb.) gelmediğinde	6	%3.96
	Toplam (Birden fazla seçenek aktif)	151	%100
Veli toplantılarında görüşeceğiniz konular önceden plânlıyor musunuz?	Evet	63	%98.3
	Hayır	1	%1.7
	Toplam	64	%100
Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç veli toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı	25	%39
	1 defa yapıldı	22	%34.32
	2 defa yapıldı	17	%26.76
	3 defa yapıldı	0	%0

	4 ve daha fazla yapıldı	0	0
	Toplam	64	% 100
Yapmış olduğunuz veli toplantısına (toplantılarına) velilerin ne kadarı katıldı?	Çok azı	37	%57.72
	Yarısı	14	%21.84
	Yarıdan fazlası	10	% 15.6
	Tamamı	3	%4.68
	Toplam	64	% 100
Veli toplantısına (toplantılarına) gelen veliler kimlerden oluşmakta?	Anneler	40	%37.2
	Babalar	32	%29.76
	Anneler-babalar birlikte	12	% 11.16
	Ağabeyler-Ablalar	22	%20.46
	Büyükanne- Büyükbaba	1	%0.93
	Toplam(birden fazla şık aktif)	107	% 100
Veli toplantılarında veliler çocuklarının durumuyla ilgili sizden en çok hangi konuları öğrenmek istiyorlar?	Ders notlarının nasıl olduğunu	38	%25.46
	Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini	17	% 11.39
	Sosyal ve kült. faaliyetlere katılma durumunu	10	%6.7
	Ders içindeki durumunun nasıl olduğunu	46	%30.82
	Öğretmenlere karşı tutumunu	14	%9.38
	Okula devam durumunun nasıl olduğunu	10	%6.7
	Diğer öğrencilere göre başarı durumunu	13	%8.71
	Toplam(Birden fazla şık aktif)	149	% 100
Veli toplantılarında siz öğrenci velilerinden öğrencinizin durumuyla ilgili neleri öğrenmek istiyorsunuz	Öğrencilerin gelişim özelliklerini	34	% 16.66
	Arkadaşlık ilişkilerini	18	%8.82
	Evdeki ders çalışma imkânlarını	36	% 17.64
	Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığını	22	% 10.74
	Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığını	25	% 12.25
	Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesini	35	% 17.15
	Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğunu	31	% 15.19
	Toplam (Birden fazla şık aktif)	201	% 100
Veli toplantılarının sonucunda öğrencilerinizde hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?	Ev ödevlerini düzenli yapma	28	%21.56
	Derslere devama dikkat etme	36	%27.72
	Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma	20	% 15.4
	Sos.-kült. Faaliyetlere fazla katılma	15	% 11.55
	Düşüncelerini rahat ifade etme	22	% 16.94
	Hiçbir olumlu değişme olmadı	8	%6.16
	Toplam (birden fazla şık aktif)	129	% 100

Tablo 7’te öğretmenlere araştırmanın uygulama soruları sorulmuştur. Çalışmaya ilköğretim ortaöğretim ve özel eğitim kademelerinde çalışan 64 öğretmenden yanıtlamaları istenmiştir. Bazı soruların tercih şıkları birden fazla yapıldığından öncelik sıralarına göre ayarlanmıştır. Öğretmenlere ilk olarak kendilerinin veli toplantısı yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin %90.68’i evet yapıyorum demiştir. Geriye kalan %9.32’si ise yapmadıklarını belirtmişlerdir. Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmek için Okula geliyorlar mı? Sorusuna öğretmenlerin 58’i yani % 85.90’ı evet yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin 9’u ise % 14.10 yüzdeliğiyle velilerin okula gelmediklerini belirtmişlerdir. Görüşme isteği en çok kimden geliyor sorusuna bende geliyor diyen öğretmenlerin oranı %70.30 olurken, görüşme isteği öğrencinin ailesinden geliyor diyenlerin oranı %26.50, Okul idaresinden geliyor diyenlerin oranı %18.70 olmuştur. Veli toplantılarında görüşeceğiniz konular önceden plânlıyor musunuz? Sorusuna öğretmenlerden sadece biri önceden planlamadığını belirtmiş öğretmenlerin 63 ü yani %98.13’ü planlı şekilde veli toplantısı yaptığını belirtmiştir.

Öğretmenlere sorulan sorulardan bir tanesi de ‘‘ Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç veli toplantısı yapıldı?’’ sorusudur. Öğretmenler bu soruya hiç yapılmadı 25 kişi (%39), 22 kişi 1 defa yapıldı (%34.32), 2 defa yapıldı ile 17 kişi (%32.76) ile cevaplamışlardır.

Yapmış olduğunuz veli toplantısına (toplantılarına) velilerin ne kadarı katıldı? Sorusuna ise öğretmenler çok azı 37 kişi (%57.72), yarısı 14 kişi(%21.84),yarıdan fazlası 10 kişi (%15,6), tamamı 3 kişi (%4.68) şeklinde cevaplamışlardır.

Veli toplantısına (toplantılarına) gelen veliler kimlerden oluşmakta? Sorusuna öğretmenler 64 olmasına rağmen tercih önceliğine bağlı olarak toplam öncelikli olmak üzere 107 cevap verilmiştir. Cevapların oranlaması göre, Anneler 40 kişi (%37.2),babalar 32 kişi(%29.76), anneler-babalar birlikte 12 kişi (%11.16),ağabeyler-Ablalar 22 kişi (%20.46),büyükanne- Büyükbaba 1 kişi (%0.93) şeklinde olmuştur.

Veli toplantılarında veliler çocuklarının durumuyla ilgili sizden en çok hangi konuları öğrenmek istiyorlar? Sorusunda da birden fazla seçenek işaretlenmiş ve toplam 149 cevap kaydedilmiştir. Öğretmenlerin %%30.82'si ders içindeki durumunun nasıl olduğunu işaretlemişlerdir. Ders notlarının nasıl olduğunu (%25.46), sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini(%11.39), sosyal ve kült. faaliyetlere katılma durumunu ile okula devam durumunun nasıl olduğunu (%6.7), Öğretmenlere karşı tutumunu ise (%9.38)oranında işaretlenmiştir. Diğer öğrencilere göre başarı durumunu (%8.71) yüzdeliğiyle karşımıza çıkmıştır.

Öğretmenlere son sorulan soru ise;'' Veli toplantılarının sonucunda öğrencilerinizde hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı? 'sorusudur. Bu soru da çoktan tercihe açıldığında 64 öğretmenden birden fazla seçenek tercih ettiklerinden 129 cevap alınmıştır. En fazla ortak cevaplandırılan şık ise 36 kişi ile (%27.72) derslere devama dikkat etme şıkkıdır. Diğer işaretlenen şıklar ise şu şekilde olmuştur. Ev ödevlerini düzenli yapma (%21.56), arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma (%15.4), sos.-kült. faaliyetlere fazla katılma (%11.55), düşüncelerini rahat ifade etme (%16.94), hiçbir olumlu değişme olmadı(%6.16) yüzdelik oranlarına sahiptir.

Öğretmenlerin tamamı veli toplantısı yapmaktadır. Ayrıca toplantı isteği öğretmenden gelebileceği gibi öğretmenden ve yönetimden de gelebilir. Öğretmenlerle görüşmek için veliler okula dahi gelmektedir. Ayrıca diğer iletişim yoluyla öğretmenler ve veliler iletişim halindedirler. Özellikle öğretmenlerle görüşen aileler sık sık gelmek yerine ara sıra gelmektedir. Bunun yanında okula gelmeyen veliler de bulunmaktadır. Bu da veli toplantısı engellerinden bir tanesidir. Velilerle görüşme isteği genel anlamda öğretmenden gelmektedir. Öğretmenden gelmediği zamanlardan bazen öğrenci ailesinden de talep gelmektedir. Okul idareleri de bu konuyla ilgili rutin toplantı taleplerinden bulunmaktadırlar. Özellikle öğretmenlerle görüşen veliler genelde öğrencileri başarılı olan velilerdir. Bunun yanında öğrencisi başarısız, disiplin sorunları olan ve sosyal ve psikolojik sorunları olan öğrenci velileri de öğretmenlerle zaman zaman görüşürler.

Öğretmenler özellikle disiplin sorunu olan öğrencilerin velileriyle görüşmek isterler. Bunun yanında derslerinde derslerin başarılı veya başarısız olan öğrenciler için de öğretmen görüşme talep eder. Ev ödevlerini yapmayan veya okul ihtiyaçları anlamında da velilerle görüşme isteği nadiren olsa görülmektedir. Öğretmenler davet ettikleri velilerle neler konuşulacağını veya yapacağı veli toplantılarının planlarını mutlaka yapmaktadırlar. Konular önceden planlanmıştır. Âmâ spontane gelişen görüşmelerde ise önceden plan aranmaz. Özellikle her okulda veli toplantıları öğrenci ihtiyacı veya okul idaresinin talebi üzerine en bir veya birden fazla şekilde yapıldığını belirtmek gerekir. Âmâ meydana gelen salgından dolayı veya olumsuzluklardan dolayı veli toplantılarının yapılmadığını yapılamadığını söyleyebiliriz. Yapılan veli toplantılarında velilerin az katıldığı hatta hiç katılmadığı durumların da olduğunu söyleyebiliriz. En iyi katılımın sağlandığı durumun ancak velilerin yarısı gibi söylendiği araştırmada çok az miktarda velilerin tamamının toplantılara katıldığını söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin düzenlediği veli toplantılarına genel olarak annelerin ve az da olsa babaların katıldığını söyleyebiliriz. Özellikle öğretmenlerin istediği ve öğrencileri de mutlu edecek anne babanın beraber katılımı ise az sayıda kalmıştır. Diğer ebeveynlerinde bazen katıldığı veli toplantılarında ise anne baba gibi verim elde edilmektedir. Toplantılara katılan anne babalar genel olarak öğretmenlerden öğrencisinin ders içindeki durumunu öğrenmek isterler. Ayrıca öğrencisinin notları hakkında bilgi sahibi olmak isterler. Bunun yanında öğretmenlerden sınıf içi ve arkadaş arasındaki ilişkiler öğretmene karşı tutum gibi konularda da bilgi sahibi olmak isterler. Lise düzeyinde ise öğrenci başarısının yanında öğrencinin devam devamsızlığı da merak edilen konular arasındadır.

Öğretmenlerin veli toplantısı gerçekleştirme ve velilerden öğrenmek istediği en önemli konu ise öğrencinin ev ortamındaki durumdur. Öğrencinin ders çalışıp çalışmadığı evinin çalışmaya uygun olup olmadığıyla alakalı sorular sorar. Öğretmenler ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri, arkadaşlık ilişkileri, ödevlerin yapıp yapılmadığıyla da ilgilenirler. Ailelerden beklenen en önemli husus ise öğrencileriyle ilgilenip ilgilenmedikleriyle ilgilidir. Öğretmenler yapılan görüşme ve veli toplantılarında sonra öğrencilerin derslerine devam ettiklerini ve bu konuda iyileşme sağlandığını belirtmişlerdir. Velisiyle görüşen öğrenci derslerine dikkat eder, ödevlerini yapar, ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurar. Öğrencilerin hayatlarında değişen en önemli husus ise düşüncelerini kolaylıkla ifade edebilme yetilerinin gelişmesi söylenebilir. Öğrenciler sosyal ve

kültürel faaliyetlere daha fazla katılma istekleri de doğmuştur. Öğrencilere böylece çok önemli katkıları olmuştur.

Tablo 8:Öğrenci Velilerinin Veli Toplantısı, Toplantılara Katılan Veli profilleri, Görüşme konuları, Kaç Toplantı Yapıldığı, Toplantı Sonucunun Davranış Değişikliği ile ilgili Görüşlerin Yer Aldığı Dağılım Tablosu:

VELİLER		f	%
Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?	Çocuğuma soruyorum	20	%18.6
	Sınıf öğretmenleriyle görüşüyorum	73	%67.16
	Okul idaresiyle görüşüyorum	15	%13.8
	Toplam (Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	108	%100
Bir eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmenle özel olarak kaç kez görüştiniz?	Hiç görüşmedim	8	%8.96
	1 defa görüştim.	13	%14.56
	2 defa görüştim	20	%22.4
	3 defa görüştim	12	%13.44
	4 ve daha fazla görüştim	36	%40.30
Toplam(Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	89	%100	
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	63	%62.37
	Öğretmenden	30	%29.4
	Okul İdaresinden	8	%7.92
	Toplam (Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	101	%100
Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?	Derslerinde başarısız olduğunda	41	%34.85
	Derslerinde başarılı olduğunda	39	%33.15
	Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	17	%14.45
	Disiplin problemi olduğunda	5	%4.25
	Ev ödevini yapmadığında	15	%12.75
Toplam (Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	117	%100	
Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?	Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	16	%14.24
	Ders başarısında bir problem olduğunda	50	%44.5
	Derslerinde ilerleme olduğunda	19	%16.91
	Ev ödevlerini yapmadığında	18	%16.02
	Aileden (para, araç vb.) gelmediğinde	9	%8.01
Toplam(Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	112	%100	
Bir eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun okulunda kaç defa veli toplantısı yapıldı?	Hiç yapılmadı	16	%18.6
	Yapıldıysa da ben bilmiyorum	5	%5.8
	1 defa yapıldı	15	%17.4
	2 defa yapıldı	20	%23.3
	3 defa yapıldı	12	%14
	4 ve daha fazla yapıldı	21	%24.4
Toplam	86	%100	
Bir eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?	Hiç gitmedim	15	%17.4
	1'ine gittim	18	%20.9
	2'sine gittim	26	%31.4
	3'üne gittim	11	%12.8
	4'üne gittim	16	%18.6
Toplam	86	%100	
Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok kim geliyor	Anne	39	%45,3
	Baba	44	%51.2
	Anne baba birlikte	5	%5.8
	Ağabey-Abla	3	%3.5
	Büyükanne- Büyükbaba	0	%0
	Toplam(Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	91	%100
Veli toplantılarında öğretmen öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?	Ders notlarının nasıl olduğunu	45	%52.3
	Sınıf içi-dışı arkadaş ilişkilerini	25	%29.1
	Sosyal ve kült. faaliyetlere katılma durumunu	16	%18.6
	Ders içindeki durumunun nasıl olduğunu	54	%62.8
	Öğretmenlere karşı tutumunu	20	%23.3
	Diğer öğrencilere göre başarı durumunu	20	%23.3
	Okula devam durumunun nasıl olduğunu	12	%14
	Toplam (Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)	192	%100
	Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor	Öğrencilerin gelişim özellikleri	25
Arkadaşlık ilişkileri		13	%7.28
Evdeki ders çalışma imkânları		48	%26.88
Verilen ödevi kendisinin hazırlanıp hazırlanmadığı		17	%9.52
Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı		31	%17.36
Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi		26	%14.56
Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu		16	%8.96
Toplam(Birden fazla tercih seçeneği sunuldu)		176	%100
	Ev ödevlerini düzenli yapma	33	%22.11

Veli toplantılarının sonucunda çocuğunuzda hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?	Derslere devama dikkat etme	38	%25.46
	Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma	18	%12.06
	Sosyo-kültürel faaliyetlere fazla katılma	18	%12.06
	Düşüncelerini rahat ifade etme	32	%21.44
	Hiçbir olumlu değişme olmadı	9	%6.03
	Toplam	148	%100

Tablo 8’te velilerin anket sorularına verdikleri cevapların analiz edilmiş aşağıda belirtilen sonuçlar elde edilmiştir:

Velilere sorulan ilk soru’’ Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?’’bu soru birden fazla seçenek tercih etmeye müsait olduğu için 86 veliden toplam 108 cevap verilmiş cevaplar yüzdelik dilimlerine ayrılarak ifade edilmiştir.Velilerin (%67.16)’sı sınıf öğretmenleriyle görüşüyorum derken, (%18.6) ise çocuğuma soruyorum cevabını vermiştir.Velilerin (%13.8)’i okul idaresiyle görüşüyorum diyerek cevap vermiştir.

Bir eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz? Sorusuna 86 veliden 89 yanıt gelmiştir. Birden fazla yanıt açık olduğundan 3 veli iki seçenek işaretlemiştir. 4 ve daha fazla görüştüm diyenlerin oranı (%40.30), 2 defa görüştüm (%22,4), 1 defa görüştüm (%14.56), 3 defa görüştüm (%13.44)olarak ifade edilmiş ve özel olarak birden fazla görüşmenin olduğu görülmüştür. Görüşme isteği en çok kimden geliyor? Sorusuna ise velilerin (%62.37)’si benden, (%29.4)’ü öğretmenden, (%7.92)’si okul idaresinden gelmektedir denilmiştir. Bu soru da 86 veliye sorulmuş ve tercih önceliğine bağlı olarak 101 tane seçenek doldurulmuştur.

Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz? Sorusuna çoktan seçmeli 117 seçenek doldurulmuştur. Velilerin (%34.85)’i derslerinde başarısız olduğunda, (%33.15)’i derslerinde başarılı olduğunda, (%14.45)’i sosyal ve psikolojik problemi olduğunda,(%4.25)’i disiplin problemi olduğunda, (%12.75)’i ev ödevini yapmadığında cevabını vermişlerdir. Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor? Sorusuna çok seçenek seçildiğinden velilerden 112 yanıt gelmiştir. Velilerin (%14.24)’ü sosyal ve psikolojik problemi olduğunda,(%44.5)’i ders başarısında bir problem olduğunda,(%16.91)’i derslerinde ilerleme olduğunda, (%16.02)’si ev ödevlerini yapmadığında, (%8.01)’i aileden (para, araç vb.) gelmediğinde diyerek cevap vermişlerdir.

Bir eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun okulunda kaç defa veli toplantısı yapıldı? sorusuna (%18.6)’sı hiç yapılmadı, (%5.8)’i yapıldıysa da ben bilmiyorum, (%17.4)’ü 1 defa yapıldı, (%23.3)’ü 2 defa yapıldı, (%14)’ü 3 defa yapıldı, (%24.4)’ü ise 4 ve daha fazla yapıldı yüzdeliklerine sahiptir.

Bir eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz? Sorusuna ise 86 velinin tamamı cevaplamış ve birbirine yakın sonuçlar ortaya çıkmıştır. Hiç gitmedim (%17.4), 1’ine gittim(%20.9), 2’sine gittim(%31.4), 3’üne gittim(%12.8), 4’üne gittim(%18.6) şeklinde olmuş velilerin toplantılara iki defa gitmeleri daha fazla işaretlenmiştir.

Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor? Sorusuna soru birden fazla tercihi işaretlemeye müsait olduğu için velilerden 176 yanıt gelmiştir. Velilerden %14’ü öğrencilerin gelişim özellikleri, (%7.28)’i arkadaşlık ilişkileri, (%26.88)’i evdeki ders çalışma imkânları,veli toplantılarının sonucunda çocuğunuzda hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı? Sorusuna soru birden fazla tercihi işaretlemeye müsait olduğu için velilerden 148 yanıt gelmiştir. Velilerden (%22.11)’i ev ödevlerini düzenli yapma, (%25.46)’sı (%21.44)’ü düşüncelerini rahat ifade etme seçeneğini işaretlemişlerdir.

Velilere yöneltilen sorular incelenirken velilerin okul ile ilişkilerinin genel anlamda sınıf öğretmeniyle ilişkili olduğu durumu ortaya çıkmıştır. Velilerin büyük bir kısmında da okul ile diyaloglarının çocuklarına soru sormakla ilgili olduğu görülmüştür. Velilerin yarısından fazlası okul toplantılarına katıldıkları ve bunu birden fazla defa yaptıkları da ortaya çıkmıştır. Bu yıla ve yaşanan pandemi sürecinden dolayı da velilerin toplantılara az katıldıkları da görülmüştür. Bunun sebebinin ise genel olarak okul idarelerinin veya sınıf öğretmenlerinin veli toplantılarını yapmadıklarından kaynaklı olabileceğini düşünülebilir. Velilerle aynı görüşte bulunan durumda ise öğretmenlerin de disiplin sorunlarından daha çok başarı durumu görüşmek amaçlı velileri çağırdığı görülmüştür. Velilerin bu dönem içindeki muhtemelen pandemi ve bunun getirdiği süreçle ilgili veli toplantılarının yapılmadığı, yapan okullarında bunu iki defa yaptıkları da elde edilen verilerden görülmüştür. Verilerden elde edilen en ilginç durum ise hiç yapılmadı diyen ile 4 defa yapıldı diyen oranların birbirine yakın olmasıdır. Buradaki söylemin sebebi çevrimiçi olarak yapılan toplantılarında yapılan toplantılarında sayılmasıdır. Yapılan veli toplantılarının katılımı konusunda da velilerin katılım oranlarının iki veya daha fazla olduğu görülmüştür. Toplantılara giden aile bireyleri konusunda da genel olarak baba ve annelerin toplantıya katıldığı diğer ebeveynlerin ise daha az katıldığı görülmüştür. Toplantılara katılan

velilerin toplantılar zamanında en çok öğrencilerinin ders notlarıyla alakalı sorular sorduğu ve ders içindeki tavırlarını merak ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencinin başarısı ve öğretmene tavırları da sorulan soruların başında gelmektedir. Sınıf içinde arkadaşlarının uyumu da öğretmenlere sorulan sorulardır. Öğrencinin devam konusu ise sadece lise velilerinin öğretmenlere sorduğu soruların başında gelmektedir. Öğretmenlerin velilerden en çok velilerden en çok evdeki ders çalışma ortamı konusunda bilgi almak istedikleri ve evde ödev yapıp yapmadığı, derslere hazırlık yapıp yapmadığı konusunda velilerden dönüt istemişlerdir. Ayrıca ailelerin çocuklarıyla ne kadar ilgili oldukları da sorulan soruların başında gelmektedir. Üzerinde durulan en önemli konulardan bir tanesi de öğrencilerin gelişim özellikleriyle alakalı olduğu konudur. Ödevlerin takibi konusunda da velilerden bilgi alınmaktadır. Yapılan veli toplantıları sonucunda veliler çocuklarında derslerine daha çok dikkat ettikleri ev ödevlerini daha verimli yaptıkları arkadaşlarıyla ilişkilerinin düzeldiği sosyal ve kültürel çalışmalara daha fazla katıldıkları görülmüştür. Çocuk kendini daha iyi ifade edebilir duruma gelmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmada çeşitli okullarda görev yapan yönetici, öğretmen ve velilerden okul çevre ilişkisi ve veli toplantılarındaki engeller konusunda görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak;

- 1.Yönetici görüşlerine göre kendilerinden kaynaklı bir sorun olmadığı, okul aile birliklerinin kurulduğu ve gerekli toplantılarında zamanında yapıldı ancak özellikle yaşanan salgın döneminden dolayı çeşitli aksaklıkların yaşandığı gerçeği ortaya çıkmıştır.
- 2.Yönetici görüşlerine göre veli toplantılarının mutlaka yapıldığı ve toplantılarda genel olarak başarı durumları ve okulun ihtiyaçlarının konuşulduğu bunun yanında disiplin sorunlarının da konuşulduğunu belirtmişlerdir.
- 3.Öğretmen görüşlerine göre okul çevresinin doğal çevre, okulun bağlı olduğu kurum kuruluşlar ile okul aile birliklerinden oluştuğunu, veli toplantılarının yaşanan süreçlerden dolayı az yapıldığı veya hiç yapılmadığı, konuşulan konuların da başarı ve okulun ihtiyaçları ve disiplin sorunları olduğunu belirtmişlerdir.
- 4.Diğer öğretmen görüşlerine göre veli toplantılarının yapıldığını ama velilerin az katıldığı, toplantı talebinin genelde kendilerinden geldiğini belirtmişlerdir.Özellikle derslerinde sorun yaşayan ve ödevlerini yapmayan öğrencilerin velileriyle görüşüldü,disiplin sorumlularında genelde lise düzeyinde çalışan öğretmenlerin veli toplantısı konusu olduğunu belirtmek mümkündür.
- 5.Öğretmenlerin görüşlerine göre bu eğitim öğretim yılında veli toplantılarının az yapıldığı veya hiç yapılmadığı bunun sebebinin ise yaşanan salgın ve velilerin çevrimiçi toplantılara kayıtsız kalınmasıyla ilgili olduğudur.
- 6.Öğretmenlere göre velilerin en fazla yarısının toplantıya katıldığı diğer yarısının ise kayıtsız kaldığı, toplantıya annelerin katıldığı annelerin okuma yazma sorunun olduğu babaların ise daha az katılım sağladığı görülmüştür. Özellikle öğretmenlerin velilerden ev içindeki durulmalarının sağlıklı olması gerektiği konusunda görüş belirttiklerini söylemek mümkündür.
- 7.Velilerden alınan görüşlere göre kadın velilerin erkek velilerden daha duyarlı oldukları meslek olarak çeşitlilik gösterdikleri ancak yoğun olarak ev hanımları ve serbest meslek konusunda yoğunluk yaşandığını belirtmek mümkündür. Ayrıca veli profillerin de genç yaşa tekabül ettiğini söylemek de mümkündür.
- 8.Velilerin görüşlerine göre çocuklarla ilgilenmeme sebebi çocuk sayısının fazla olmasıyla alakalıdır. Öğrencilerle ilgilenme konusunda iş dünyasında bulunan babaların zaman harcamaması ve annelerin genelinin ilköğretim mezunu olması çocuklarla ilginin istenilen düzeyde olmasını engellemektedir.
- 9.Veli görüşlerine göre okulda okul aile birliğinin olduğu ancak istenilen düzeyde olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca toplantılarda konuşulan konular yönetici ve öğretmenler ile paralellik göstermek de genelde başarı okul ihtiyacı ve disiplin sorunları oluşturmaktadır.
- 10.Velilerin görüşlerine göre çocuğuyla ilgili sorunda sınıf öğretmeniyle görüştüğü, öğretmenden kendisinin iletişim içinde olmak istediği, konu olarak başarı ve sınıf içindeki davranışlarında oluştuğunu söyleyebiliriz. Veli toplantılarının bu senenin diğer senelere göre daha az yapıldığı ama birden fazla toplantının da yapıldığını belirtmek doğru olur.
- 11.Toplantılara genel olarak annelerin katıldığı, ders notlarının sorgulandığı, çocuğun ev ortamı ders çalışma ortamının sorgulandığını belirtmiş, kendilerinin ise sınıf içi durumu merak ettikleri ve çocuklarının düşünce ufuklarının gelişmesini istediklerini vurgulamışlardır.

5.2.Öneriler

- 1.Yöneticiler okul çevre ilişkisini veli ve öğretmenlere iyi anlatmalı ve okul aile birliği varlığıyla ilgili paydaşlara bilgi vermelidir.
- 2.Okulun paydaşları daha fazla iletişim halinde olmalı konuyla ilgili gerekirse hizmet içi eğitim toplantı ve seminerler verilmelidir. Öğretmenleri yanlış anlama ve önyargılardan uzak tutmak için öğretmenlere gerekli eğitim verilmeli.
- 3.Okul yönetimi ve öğretmenler işbirliği halinde olmalı bu durum velilere de yansıtılmalıdır.
- 4.Velilerle iletişim halinde olmak için veli koordinatörleri tayin edilmeli.
- 5.Okul saatleri içinde velilerle iletişim kurabilmek ya da onları evlerinde ziyaret edebilmek için ortam hazırlanmalı hatta bunun için öğretmene ücret ödenmelidir.
6. Okul, öğretmenlerin velilerle rahat ve etkili bir iletişim kurabilmesi için telefon ve elektronik posta gibi teknolojik kaynakları temin etmeli.
- 7.Okul etkinliklerine katılım için zaman kısıtlaması olan velilere onlara uygun olan vakitlerde zaman ayrılmalı.
8. Velilere çocuklarının aldığı eğitim hakkında bilgilencmeleri için fırsatlar yaratılmalı.
9. Veli katılımını artırmak için yapılan çalışmalarını finanse etmek için çevre kuruluşlardan destek alınmalı (Akt: Şaban, 2011: 19)

KAYNAKÇA

- Akbaşlı, S. (2007). *Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyleri (Konya ili örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akan, D. (2007). *Değişim sürecinde ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri (Erzurum ili örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bayraktar, M.(Eğit. Uzm), Yiğit, B.(Yard.Doç),(2006).Ankara,Pegem Yayınları, Mart.
- 5.Baker, D. P.,&Stevenson, D. L. (1986). Mothers' strategiesforchildren'sschoolachievement: Managingthetransitiontohighschool. *Sociology of Education*, 59(3), 156–166. <https://doi.org/10.2307/2112340>
- Bekyürek, O. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velileriyle iletişimde karşılaştıkları sorunlar (İstanbul ili Bahçelievler ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent ÜniversitesiSosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çayak, S , Ergi, D . (2016). *Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki* . Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama , (11) , 59-77 .Retrievedfrom, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eibd/issue/22656/241980>
- Dülger, H,(2015). ilkokulda öğrencisi bulunan velilerin öğretmenlerden beklentileri, *Yüksek lisans tezi*, İstanbul Aydın Üniversitesi, Syf:21.
- Fidan, N, Prof, Dr.(2012), *Okulda öğrenme ve öğretme*, egem yayınları, Ankara, Şubat Ayı, Sayfa 6.<https://www.serapduygulu.com.tr/makaleler/egitim/okul-secimi.html>
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği yönetmeliği
- Okutan, M,(2018),Taka Gazetesi.
- Özbaş, M. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve yapmaktaki oldukları işler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal BilimlerEnstitüsü, Ankara.
- Janie E,F, Miriam R,G,(1997), *WashingtonFamilyInvolvement in Children'sEducation: SuccessfulLocalApproaches*. An IdeaBook,oct.
- Sevinç, M. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları;
- Şahin, F. T ve Turla, A.(2003). Okul Öncesi Eğitim.
- Şaban, C. (2011), *“İlköğretim Okullarında Velilerin Eğitime Katılım Düzeyleri Ve Tercih Ettikleri Katılım Türleri”*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, C. ve Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma: İstiklal İlköğretim Okulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115.